

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani

Dosarul nr. 3-4464/19

**HOTĂRÎRE
ÎN NUMELE LEGII**

*06 august 2020
Instanța compusă din
Președintele ședinței
Judecătorul
Grefier*

mun. Chișinău

*Olesea Țurcan
Roșca Parascovia*

A examinat în ședință de judecată publică, în ordinea contenciosului administrativ, acțiunea declarată de SC Status Invest SRL către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a Republicii Moldova, Consiliul Național al Monumentelor Istorice, privind anularea actului și obligarea de a emite actul administrativ favorabil,

CONSTATĂ:

Argumentele participanților la proces.

La data de 13 noiembrie 2019 reclamanta SC Status Invest SRL prin intermediul reprezentantului împuternicit conform procurii nr.1418580 din 11.11.2019, avocata Pascal Iuliana, s-a adresat instanței de judecată cu o cerere de chemare în judecată către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a Republicii Moldova, Consiliul Național al Monumentelor Istorice, cu privire la anularea procesului-verbal nr.12 din 05.09.2019 și obligarea admiterii proiectului de execuție privind construcția unui bloc de locuințe în str. *****, mun. Chișinău. În argumentarea cererii de chemare în judecată, reprezentantul reclamantei SC Status Invest SRL, avocata Pascal Iuliana a comunicat că, în fapt, la data de 12.09.2019 de către Consiliul Național al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a fost emis extrasul informativ din procesul verbal al ședinței nr. 12 din 05.09.2019. A menționat reprezentantul reclamantei că, prin actul emis s-a dispus respingerea proiectului de execuție, deși, anterior, la 21.03.2019 a fost aprobată schița de proiect.

Sușține reprezentantul reclamantei SC Status Invest SRL, avocata Pascal Iuliana că, obiectivul proiectului este unul neschimbat și constă în construcția unui bloc de locuințe (apartamente de tip hotelier) cu încăperi comerciale și parcare auto subterană, pe terenul cu număr cadastral *****, în strada ***** din mun. Chișinău. Reproiectarea obiectivului autorizat în baza autorizației de construcție nr. 135-c/1 6 din 11.07.2016. A explicat reprezentantul reclamantei că, autoritatea publică a indicat în actul contestat, precum că, proiectul încalcă flagrant mai multe prevederi din domeniul monumentelor, fără a indica concret și expres care sunt încălcările admise.

În acest sens, a menționat că, potrivit Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea și funcționarea Consiliului care prevede în pnct.17 alin. 3), deciziile luate de acest organ trebuie să fie motivate, să corespundă cerințelor și motivarea trebuie să fie concretă și să propună condiții și recomandări ce se impun. Suplimentar a indicat că în actul emis se regăsesc niște norme generale care pot fi atribuite oricărui proiect, fără a conține careva corelație cu speța examinată. Astfel a relatat că, în actul contestat s-a indicat precum că, proiectul prevede construcția unei construcții

noi în Nucleul istoric al Chișinăului. Astfel, consideră că este aberant acest argument, or la data de 21.03.2019 același Consiliu a aprobat schița de proiect, fără a face trimitere la acest argument.

Totodată, a menționat că, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 1009 din 05.10.2000 despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite, nu sunt indicate concret străzi sau monumente care ar constitui nucleu istoric. Mai mult ca atât, a relatat că, această noțiune nu este explicată în hotărârea nominalizată.

Sușține reprezentantul reclamantei că, deși Consiliu a indicat extrase din acte internaționale legate de volumetria, stil, materiale ale construcției, nu a făcut referire la modul în care schița de proiect încalcă aceste prevederi.

Potrivit cu cererea de concretizare a cerințelor, a solicitat anularea procesului verbal nr. 12 din 05.09.2019 a Consiliului Național al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Educației, Culturii și Cercetării privind admiterea proiectului de execuție privind construcția unui bloc de locuințe în str. *****, mun. Chișinău și decizia de soluționare a cererii prealabile, din 25.11.2019 nr. 08/5-09/6791, cu obligarea Consiliul Național al Monumentelor Istorice a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării a Republicii Moldova, să emită actul administrativ favorabil, privind aprobarea proiectului de execuție privind construcția unui bloc de locuințe în str. *****, mun. Chișinău, cu regim de înălțime S+P+6E+PH.

În ședința de judecată reprezentantul reclamantei SC Status Invest SRL, avocata Pascal Iuliana nu s-a prezentat, însă prin intermediul cererilor depuse la 09 iulie 2020 și 17 iulie 2020, și-a exprimat acordul examinării acțiunii în absența sa.

Pârâtul Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a Republicii Moldova, prin intermediul referinței depuse la 31 decembrie 2019 a pledat în privința netemeinicii acțiunii formulate de reclamanta SC Status Invest SRL și a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată.

În argumentarea poziției sale procesuale, pârâtul a relatat că, în Republica Moldova, monumentele istorice sunt protejate prin Constituția Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art.33 alin.(3) și art.59 cu privire la păstrarea, propagarea și protejarea de către stat și cetățeni a monumentelor istorice, precum și prin alte acte normative în domeniul patrimoniului cultural.

Astfel, a indicat pârâtul că, potrivit art. 1 alin.(2) al Legii privind ocrotirea monumentelor nr.1530/1993, toate monumentele situate pe teritoriul Republicii Moldova fac parte din patrimoniul ei cultural și natural și se află sub protecția statului. Totodată, a menționat că, una din măsurile de protecție întreprinse de stat pentru monumentele care fac parte din patrimoniul cultural al statului constă în condiționarea emiterii unor acte permissive privind intervențiile asupra monumentelor (inclusiv a autorizației de construire) de prezentarea avizelor pozitive eliberate de către organele de stat învestite cu atribuții în domeniul ocrotirii monumentelor.

A explicat pârâtul că, potrivit pct.12 lit. i) al Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.73/2014. avizarea documentațiilor cu propuneri de construcții noi în limitele zonelor construite cu statut de monument protejat de categorie națională sau în zonele lor de protecție constituie o atribuție a Consiliului Național al Monumentelor Istorice.

A menționat pârâtul că, potrivit pct. 13 al Regulamentului nominalizat anterior, Consiliul examinează și avizează documentele și documentațiile prevăzute la lit. c)-i) din punctul 12, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare în domeniul protejării patrimoniului cultural și prevederile documentelor din domeniul respectiv ale Consiliului European și UNESCO/ICOMOS, urmărind păstrarea și/sau fortificarea autenticității și integrității bunurilor/zonelor construite cu

stalul de monument protejat. Iar, art.63 al Legii privind ocrotirea monumentelor nr. 1530/1993, stabilește în mod expres superioritatea prevederilor tratatelor internaționale în domeniul protejării patrimoniului cultural.

Corespunzător, a susținut că, la adoptarea deciziei respective, Consiliul Național al Monumentelor Istorice s-a condus de principiile generale privind ocrotirea și conservarea monumentelor prevăzute în Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.533/2001, Convenția europeană a peisajului, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.536/2001, Convenția-cadru a Consiliului Europei privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate. ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 198/2008 precum și de prevederile documentelor din domeniul respectiv ale Consiliului Europei și UNESCO/ICOMOS (Carta pentru conservarea orașelor și ariilor urbane istorice - ICOMOS, octombrie 1987), Carta europeană a patrimoniului arhitectural (Consiliul Europei, octombrie 1975), Recomandările privind salvagardarea și rolul contemporan al ariilor istorice (UNESCO, 26 noiembrie 1976).

În continuare, pârâtul a explicat că, terenul cu nr. cadastral *****, din str. *****, mun. Chișinău este situat pe teritoriul zonei construite protejate - sit cu statut de monument de categorie națională Nucleul Istoric al Chișinăului, cu amplasamentul cuprins între str. A. Mateevici - Mihai Viteazul – Zaikin-Albișoara-Cheifului- Izmail - Ștefan cel Mare - Ciuflea, reprezentată prin trama stradală cu fondul constituit, scuarurile și monumentele păstrate în site, înscris la poziția nr. 308 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat (compartimentul Municipiul Chișinău), aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor.

Astfel, a relatat pârâtul că, dată fiind situarea respectivului teren, acesta este parte integrantă/constitutivă a sitului protejat și, totodată intră în raza zonei de protecție (100 m în localitățile urbane, conform legislației în vigoare) a următoarelor monumente istorice cu statut individual de protecție cu adresa: str. *****, str. *****, str. *****, *****. din mun. Chișinău, care la fel sunt parte al sitului protejat.

Respectiv, a afirmat că, orice intervenție asupra terenului enunțat, în lipsa avizului pozitiv al Consiliul Național al Monumentelor Istorice se consideră ilegală, dat fiind că se află în contradicție flagrantă cu prevederile Legii privind ocrotirea monumentelor istorice nr. 1530/1993.

Cu referire la situația din speță, pârâtul a comunicat că, la subiectul nr.22 din procesul-verbal al ședinței Consiliului Național al Monumentelor Istorice nr.5 din 21.03.2019, s-a decis aprobarea schiței de proiect privind construirea unui bloc de locuințe cu obiective de menire comercială și parcare auto subterană, regim de înălțime S+P+6E+PH, în limitele terenului cu nr. cadastral *****, în baza căreia a fost emisă autorizația de construcție nr. 135-5/16 din 11.07.2016.

A specificat pârâtul că, schița de proiect prezentată ulterior și asupra căreia s-a solicitat acordul de aprobare, diferă de schița de proiect avizată inițial, și anume prin adăugare a „2S”-două subsoluri). Respectiv, a susținut că, desenele schiței de proiect așa și nu au fost modificate/ajustate conform cerințelor expuse în fișa de avizare.

Totodată, a menționat că, la ședința nr.18 din 14.11.2019, Consiliul Național al Monumentelor Istorice a examinat în baza prevederilor pct.20 al Regulamentului Consiliului Național al Monumentelor Istorice contestația reclamantului din 13.11.2019, depusă din numele Invest OSTA/S, Terconvit SA și Status Invest SRL și a decis menținerea în vigoare a deciziei

din ședința nr. 12 din 05.09.2019 de respingere a proiectului de execuție Nr. 009/19 și de anulare a schiței de proiect aprobate la ședința Consiliului Național al Monumentelor Istorice nr.5 din 21.03.2019, ca fiind contrare politicii de protejare a monumentelor istorice.

Referitor la cele expuse mai sus, a subliniat că, proiectul de execuție a fost elaborat în baza schiței de proiect SP05/22-21.03.2019, avizată de către Consiliul Național al Monumentelor Istorice, care la timpul respectiv, activa conform ordinului Ministrului Culturii nr. 186 din 25.07.2014. Iar, la momentul examinării proiectului de execuție, Consiliul Național al Monumentelor Istorice activa în componență nouă, în conformitate cu ordinul nr. 859 din 05.07.2019 al Ministrului Educației, Culturii și Cercetării.

În contextul dat, pârâtul a indicat că, schița de proiect SP05/22-21.03.2019, aprobată de o altă componență a CNMI și pusă la baza proiectului de execuție supus examinării în ședința din 05.09.2019, se dovedește a fi necorespunzătoare documentelor de specialitate din domeniul protejării/conservării monumentelor istorice. În această ordine de idei, indică că, s-a conchis că proiectul încalcă flagrant mai multe prevederi ale documentelor din domeniul monumentelor referitoare elementele/caracteristicile protejate în ariile urbane/localitățile istorice și la principiile de edificare aici a construcțiilor noi, și anume : pnct.2 al Cartei pentru conservarea orașelor și ariilor urbane istorice (ICOMOS. octombrie 1987), valorile orașelor și ariilor urbane istorice care trebuie păstrate includ: a) structura urbană istorică definită prin parcele și rețeaua de străzi; b) raportul dintre clădiri și spațiile verzi și deschise; c) caracteristicile formale interioare și exterioare ale clădirilor exprimate prin dimensiuni, volumetrie, stil, materiale, culori și elemente decorative.; pnct. 7 din Carta europeană a patrimoniului arhitectural (Consiliul European, octombrie 1975) unde se stipulează că edificii noi pot fi introduse în ariile/spațiile care conțin clădiri istorice doar în condițiile când contextul, proporțiile, formele, dimensiunile și scara existentă a construcțiilor istorice ale locului este în totalitate respectată și sunt utilizate materiale tradiționale; pnct. 28 al Recomandărilor privind salvagardarea și rolul contemporan al ariilor istorice (UNESCO, 26 noiembrie 1976), care stipulează necesitatea ca arhitectura construcțiilor noi să se adapteze armonios organizării spațiale și contextului urban al clădirilor istorice existente; lit. b). compartimentul B, și lit. c), compartimentul D a Principiilor de salvagardare și management a orașelor, orașelor și ariilor urbane istorice (ICOMOS, 10 aprilie 2010).

În acest context, a afirmat pârâtul că, proiectul examinat propune modificarea drastică a parametrilor spațiali și formali istorici ai locului (regim de înălțime, dimensiuni, volumetrie, forme, raportul clădire - spații deschise etc.), respectiv, nu contribuie nici la fortificarea, nici la păstrarea autenticității și integrității monumentelor menționate în alineatul anterior.

Mai mult ca atât, a susținut că, proiectul de execuție nu poate nicidecum să fie aprobat întrucât în acest sens nu se respectă regimul de înălțime al clădirilor istorice al cartierului, volumetria raportului dintre clădiri și spațiile deschise, soluția cromatică, respectiv nu se adaptează organizării spațiale și contextului urban al clădirilor istorice adiacente, intervenind drastic în acești parametri.

Suplimentar, a invocat pârâtul că, în condițiile pnct.3 și pct. 13 din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, aprobat prin Hotărârea nr.73/2014, Guvernul Republicii Moldova garantează independența opiniilor științifice și tehnice, iar membrii Consiliului Național al Monumentelor Istorice, care nu au participat la adoptarea schiței necorespunzătoare de proiect SP05/22-21.03.2019, nu pot fi obligați sub nici o formă să accepte o decizie evident contrară politicii de protejare/conservare a monumentelor istorice.

Aprecierea instanței de judecată.

Apreciind temeinicia cererii de chemare în judecată, audiind opinia participanților la proces, studiind înscrisurile anexate la dosar și examinând probele administrate în coraport cu normele incidente situației din speță, instanța de judecată conchide a admite cererea de chemare în judecată depusă de SC Status Invest SRL către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a Republicii Moldova, Consiliul Național al Monumentelor Istorice, privind anularea actului și obligarea de a emite actul administrativ favorabil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.3 Cod administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținând cont de interesul public și de regulile statului de drept.

În conformitate cu art.20 Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În conformitate cu art.39 Cod administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

În conformitate cu art.42 Cod administrativ, probele se administrează nemijlocit de către instanța de judecată competentă care soluționează litigiul, dacă legea nu prevede altfel. Iar, potrivit art.43, examinarea judiciară a cauzelor de contencios administrativ se desfășoară în baza principiului contradictorialității și al egalității în drepturi procedurale a participanților la proces.

Respectiv, potrivit art.93 alin.(1) și (2) Cod administrativ, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin.(1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale.

Corelativ principiului enunțat, în conformitate cu art.22 Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sânt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Faptele deja cunoscute autorităților publice sau instanțelor de judecată competente, faptele general notorii și faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

Suplimentar, conform art.219 alin.(1), (3) Cod administrativ, stabilește că instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În conformitate cu art.224 alin.(1) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: a) în baza unei acțiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum și o eventuală decizie de soluționare a cererii prelabile, dacă acestea sânt ilegale și prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale; b) în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prelabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emiteră a actului este întemeiată; c) în baza unei acțiuni în realizare, obligă la acțiune, tolerare sau inacțiune, dacă o astfel de pretenție a

reclamantului este întemeiată; d) în baza unei acțiuni în constatare, constată existența sau inexistența unui raport juridic ori nulitatea unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ, dacă raportul juridic există sau, respectiv, nu există ori actul administrativ individual sau contractul administrativ este nul; e) în baza unei acțiuni de control normativ, anulează în tot sau în parte actul administrativ normativ, dacă acesta este ilegal, sau constată nulitatea acestuia, dacă acesta este nul; f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)–e).

Iar, potrivit art.225 alin.(1) Cod administrativ, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Prevederile art.16 alin.(1) Cod administrativ, descriu dreptul discreționar al autorității publice ca fiind posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală. Iar, potrivit art.137 alin.(1) Cod administrativ, în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.

Dacă autoritatea publică poate decide discreționar și doar una din mai multe consecințe juridice este legală, atunci dreptul discreționar al autorității publice se reduce la alegerea consecinței juridice/soluției legale.

Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv.

Dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în același mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenționează să își schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similare.

La caz, instanța de judecată constată că, la data de 05 septembrie 2019 Consiliul Național al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a respins avizarea proiectului de execuție, pentru construirea unui bloc de locuințe (apartamente de tip hotelier) cu încăperi comerciale și parcare auto subterană, pe terenul cu nr. cadastral ***** din str. *****, sect. Buiucani, mun. Chișinău. Astfel, conform rezultatelor ședinței din 05 septembrie 2019, fixate în procesul verbal nr. 12, Consiliul Național al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a decis respingerea proiectului de execuție pentru faptul că, proiectul de execuție încălcă flagrant mai multe prevederi ale documentelor din domeniul monumentelor referitoare la elementele/caracteristicile protejate în ariile urbane/localități istorice și la principiile de edificare a construcțiilor noi și a conchis că, se impune anularea schiței necorespunzătoare de proiect și elaborarea unei noi schițe noi potrivite documentelor de specialitate, iar în baza acestuia a unui proiect de execuție corespunzător.

La data de 12 septembrie 2019 Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a aprobat decizia Consiliului Național al Monumentelor Istorice, cu privire la respingerea proiectului de execuție.

La data de 18.10.2019 reclamanta SC Status Invest SRL, prin intermediul avocatei Pascal Iuliana, a adresat Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova o cerere prealabilă, privind emiterea actului prin care se va aproba proiectul de execuție pentru

construirea unui bloc de locuințe (apartamente de tip hotelier) cu încăperi comerciale și parcare auto subterană, pe terenul cu nr. cadastral ***** din str. *****, sect. Buiucani, mun. Chișinău.

Conform răspunsului nr.08/5-09/6791 din 25.11.2019, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova a respins cererea prealabilă, menținând motivarea Consiliului Național al Monumentelor Istorice.

În conformitate cu art.1 din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.73 din 31.01.2014, Consiliul Național al Monumentelor Istorice este un organism de specialitate, care reprezintă autoritatea științifico-metodică în domeniul protejării de stat a monumentelor istorice și funcționează pe lângă Ministerul Culturii.

În conformitate cu pct.12 lit. i) din Regulament, Consiliul are următoarele atribuții: avizează documentațiile cu propuneri de construcții noi în limitele zonelor construite cu statut de monument protejat de categorie națională sau în zonele lor de protecție. Iar, potrivit pct.13 din același Regulament, Consiliul examinează și avizează documentele și documentațiile prevăzute la lit. c)-i) din punctul 12, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare în domeniul protejării patrimoniului cultural și prevederile documentelor din domeniul respectiv ale Consiliului Europei și UNESCO/ICOMOS, urmărind păstrarea și/sau fortificarea autenticității și integrității bunurilor/zonelor construite cu statut de monument protejat.

Conform pct.22 din Regulament, documentația de proiect se examinează și se avizează de către Consiliu în două faze: a) faza 1 – schiță de proiect (anterior obținerii Certificatului de Urbanism); b) faza 2 – proiect tehnic/de execuție (anterior obținerii Autorizației de Construire și inițierii procedurii de verificare a corespunderii proiectului cu normativele în construcții).

La caz, instanța de judecată reține că, autoritatea publică a fost sesizată pentru avizarea documentației de proiect în faza a doua, anterior obținerii autorizație de construire.

Conform pct.24 din Regulament, în faza proiect de execuție se va prezenta spre examinare Consiliului documentația de proiect respectivă (compartiment plan general, compartiment arhitectură, compartiment rezistență etc., după caz). Documentația trebuie să corespundă parametrilor adoptați în faza schiță de proiect. De asemenea, se vor prezenta copia fișei de avizare a fazei schiță de proiect și copia certificatului de urbanism.

Potrivit pct.26 din Regulament, fișa de avizare (conform anexei) eliberată de Ministerul Culturii se consideră valabilă doar atunci când este însoțită de documentația avizată în modul corespunzător. Avizarea documentației se face prin semnătura persoanei responsabile din subdiviziunea de specialitate a Ministerului Culturii abilitat cu acest drept (cu indicarea numărului ședinței respective a Consiliului, precum și a zilei, lunii și anului în care ședința a avut loc). Semnătura se confirmă prin aplicarea ștampilei. Iar, potrivit pct.27, avizul este valabil pe durata a trei ani de la data eliberării lui de către Ministerul Culturii.

În acord cu pct.19 din Regulament, avizul Consiliului, asumat prin decizie luată prin vot, se consemnează, pentru fiecare subiect în parte, în procesul-verbal al ședinței și în fișa de avizare. Fișa de avizare este semnată de către secretar și de președintele de ședință.

În caz de aviz negativ, el trebuie să facă referire la deficiențele soluțiilor propuse și, după caz, să propună condițiile și/sau, respectiv, recomandările ce se impun. Avizul se adoptă de către Consiliu, iar Ministerul Culturii îl aprobă și îl eliberează solicitantului.

La fel, în corespundere cu pct.16 alin.(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, aprobat prin Ordinul Ministerului Culturii nr.99 din 09.04.2010, compartimentul de specialitate al Ministerului Culturii verifică conținutul

documentației, solicită eventuale completări, necesare în vederea corespunderii prevederilor legale în domeniul protejării monumentelor, și introduce documentația în circuitul de avizare.

În coraport cu dispozițiile Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.73 din 31.01.2014, instanța de judecată indică că, în corespundere cu art. 22 Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sânt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Conform art.28 din Codul administrativ, procedura administrativă se realizează într-un mod simplu, adecvat, rapid, eficient și corespunzător scopului.

Potrivit art.29 Cod administrativ, orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.

Potrivit art.32 din Codul administrativ, procedura administrativă se structurează astfel încât participanții să poată înțelege fiecare etapă a procedurii. Dacă este necesară contribuția unui participant, acestuia i se comunică neîntârziat, într-un limbaj clar și ușor de înțeles, acțiunile care trebuie întreprinse. În condițiile legii, autoritățile publice trebuie să asigure participarea neîngrădită la procedura administrativă a persoanelor interesate.

În corespundere cu art.85 alin.(3) din Codul administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților. Pentru aceasta, autoritatea publică stabilește scopul investigațiilor necesare și felul acestora.

Potrivit art.88 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă sânt obligați să colaboreze în cadrul cercetării stării de fapt. Ei urmează să indice, în special, asupra faptelor și probelor care le sânt cunoscute și să prezinte documentele pe care le dețin.

Potrivit art.94 alin.(1) din Codul administrativ, înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil pentru un participant sau înainte de respingerea unui act administrativ individual favorabil, participantul are dreptul să fie audiat în legătură cu faptele și circumstanțele relevante pentru actul ce urmează a fi emis. Audierea poate fi făcută verbal sau în scris.

Reieșind din conținutul textului de lege, instanța de judecată conchide că, autoritatea publică este ținută de obligația pozitivă de a verifica conținutul documentației, de a solicita eventuale completări, necesare în vederea corespunderii prevederilor legale în domeniul protejării monumentelor, obligație care la caz nu a fost respectată.

În acest sens, instanța de judecată atestă că, anterior, la data de 28.04.2016 Consiliul Național al Monumentelor Istorice a aprobat schița de proiect pentru construirea unui bloc de locuințe (apartamente de tip hotelier) cu încăperi comerciale și parcare auto subterană, cu nivelul pe verticală S+P+3E+PH, pe terenul cu nr. cadastral ***** din str. *****, sect. Buiucani, mun. Chișinău. Iar, în ședința Consiliului Național al Monumentelor Istorice nr.5 din 21.03.2019, la subiectul nr.22 din ordinea de zi, s-a decis aprobarea schiței de proiect pentru construirea unui bloc de locuințe (apartamente de tip hotelier) cu încăperi comerciale și parcare auto subterană, cu nivelul pe verticală S+P+6E+PH, pe terenul cu nr. cadastral ***** din str. *****, sect. Buiucani, mun. Chișinău.

Ulterior, la ședința Consiliului Național al Monumentelor Istorice nr.12 din 05.09.2019 s-a depistat că, a fost prezentat spre examinare un proiect de execuție, care nu ține cont de cerințele specificate în avizul pentru schița din 21.03.2019, astfel că, nivelul pe verticală 2S+P+6E+PH prezentat în faza a doua, la examinarea proiectului de execuție nu corespunde cu nivelul pe verticală S+P+6E+PH, care s-a aprobat anterior, la faza de examinarea a schiței de proiect, întrucât cel prezentat ulterior indica 2 niveluri de subsol.

Prin urmare, instanța de judecată apreciază, reieșind din scopul organizării și funcționării Consiliului Național al Monumentelor Istorice de a eficientiza respectarea legislației în vigoare în domeniul protejării monumentelor istorice, în virtutea normelor legale citate supra, care instituie obligația pozitivă de a cerceta din oficiu starea de fapt, de a colabora cu participantul procedurii administrative în vederea cercetării stării de fapt, de a indica în privința deficiențelor documentației de execuție, urma să indice reclamantului despre înlăturarea neajunsurilor și doar, în situația în care, a stabilit deficiențele soluțiilor propuse, urma să emită un aviz negativ.

Tot în această ordine de idei, potrivit dispozițiilor legale citate supra, instanța de judecată conchide că, avizul negativ urma să facă referire la deficiențele soluțiilor propuse și, după caz, să propună condițiile și/sau, respectiv, recomandările ce se impun. La caz, avizul negativ al Consiliului Național al Monumentelor Istorice aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării nu conține indici, din care să rezulte că au fost acordate prescripții necesare pentru înlăturarea deficiențelor documentației, iar actul administrativ defavorabil nu conține mențiuni referitoare la deficiențele soluțiilor propuse, circumstanțe care determină ca, măsurile autorității publice în cadrul procedurii administrative să fie neproporționale în raport cu reclamanta SC Status Invest SRL.

Suplimentar, instanța de judecată reține că, nici autoritatea de specialitate și nici autoritatea publică nu au justificat obiectiv diferența de tratament, ce rezultă din nerespectarea procedurii prevăzute de Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.73 din 31.01.2014 și Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, aprobat prin Ordinul Ministerului Culturii nr.99 din 09.04.2010, or, în aprecierea instanței în lipsa argumentării obiective în acest sens, poziția autorității este în măsură să aducă atingere principiul egalității și nediscriminării reglementat de art.23 Cod administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 224-225 din Codul Administrativ al Republicii Moldova, **instanța de judecată,**

HOTĂRĂȘTE :

Se anulează procesul verbal nr. 12 din 05.09.2019 a Consiliului Național al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Educației, Culturii și Cercetării privind admiterea proiectului de execuție privind construcția unui bloc de locuințe în str. *****, mun. Chișinău și decizia de soluționare a cererii prealabile, din 25.11.2019 nr. 08/5-09/6791.

Se obligă Consiliul Național al Monumentelor Istorice a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării a Republicii Moldova, să emită actul administrativ favorabil, privind aprobarea proiectului de execuție privind construcția unui bloc de locuințe în str. *****, mun. Chișinău, cu regim de înălțime S+P+6E+PH.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Președintele ședinței
Judecătorul

Olesea Țurcan